

SELETUSKIRI

Vabariigi Valitsuse korralduse „Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2017. aasta korralduse nr 96 „Alaliste riigikaitseobjektide määramine“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsuse korraldus „Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2017. aasta korralduse nr 96 „Alaliste riigikaitseobjektide määramine“ muutmise“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse [riigikaitseaduse](#) (edaspidi *RiKS*) § 84 lõike 2 alusel. Eelnõuga kehtestab Vabariigi Valitsus Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2017. aasta korralduse nr 96 „Alaliste riigikaitseobjektide määramine“ **lisad 2, 3, 5 ja 6 uues sõnastuses**.

RiKS § 83 lõike 1 kohaselt võib riigikaitseobjektiks määrata maa-ala, ehitise või seadme (edaspidi ka *objekt*), mille ründamise, hõivamise, kahjustamise või hävitamisega kaasneb oht riigi julgeolekule või kõrgendatud oht avalikule korrale ning ohu realiseerimine võib takistada riigi tavapärasest toimimist, häirida riigi sõjalise kaitse korraldamist, sisejulgeoleku tagamist või elutähtsa teenuse toimepidevust või põhjustada rahvusliku kultuuripärandi hävimise.

1.2. Korralduse ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi korrakaitse ja süüteomenetluse osakonna juhataja Indrek Link (indrek.link@siseministeerium.ee) ja nõunik Ago Iloste (teenistussuhe lõppenud). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusnõunik Marju Aibast (marju.aibast@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Luisa Keelelahenduste eesti keele vanemtoimetaja Tiina Alekõrs (tiina@luisa.ee).

1.3. Märkused

Korraldus ei ole seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga, muu menetluses oleva eelnõuga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõu kohaselt muudetakse Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2017. aasta korraldust nr 96 „[Alaliste riigikaitseobjektide määramine](#)“ avaldamismärkega RT III, 27.03.2020, 5.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2017. aasta korraldust nr 96 „Alaliste riigikaitseobjektide määramine“, kuna muudetakse riigikaitseobjektide loetelu.

Eelnõuga kehtestatakse uues sõnastuses järgmised korralduse lisad:

- 1) lisa 2 „Elutähtsa teenuse osutamisega seotud riigikaitseobjektid“;
- 2) lisa 3 „Avaliku korra tagamiseks olulised riigikaitseobjektid, sealhulgas objektid, mille kahjustamise või hävitamisega kaasneb inimeste elu ja tervise, rahvusliku kultuuripärandi ja ühiskonna turvatunde kahjustamise oht“;
- 3) lisa 5 „Julgeolekuasutuse kasutuses olevad riigikaitseobjektid, sealhulgas julgeolekuasutuse ehitised ehitusseadustiku tähenduses“;
- 4) lisa 6 „Sisejulgeoleku tagamisega seotud riigikaitseobjektid“.

Korralduse lisade 2 ja 3 muutmise on tingitud vajadusest määrata riigikaitseobjektideks energia- ja sidetaristu objekte, kuna nende teenuse halvenemine või katkemine võimaliku ründe

tagajärjel võib avaldada olulist negatiivset mõju ning vähendada riigi vastupanuvõimet. Samuti tugevdab see energiajulgeolekut, arvestades et energia- ja sidetaristu toimimine on riigi julgeoleku, ühiskonna toimimise ning kriisiolukordades elutähtsate teenuste katkematu osutamise seisukohalt kriitilise tähtsusega. Korralduse lisade 5 ja 6 muutmine on seotud objektide asukohtade muutumisega ning vajadusega lisada nimekirja täiendavad sisejulgeoleku tagamiseks vajalikud objektid.

Riigikaitseobjektide loetelu muutmine ning täiendavate objektide määramine riigikaitseobjektideks on vajalik, et tagada riigile oluliste objektide ajakohane määratlemine ning võimaldada nende turvalisuse tagamiseks rakendada Vabariigi Valitsuse 23. septembri 2016. aasta määrusega nr 106 „[Riigikaitseobjekti kaitse kord](#)“ (edaspidi *riigikaitseobjekti kaitse kord*) ette nähtud füüsilise kaitse meetmeid.

Korralduse lisades esitatud teave, mille avalikustamine ohustaks kaitsemeetmete rakendamist, nagu riigikaitseobjekti täpne paiknemine ja seosed teiste riigikaitseobjektidega (objektide koondloetelu kategooriate kaupa), on tunnistatud Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2007. aasta määruse nr 262 „[Riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse kord](#)“ (edaspidi *RSVKK*) § 8 lõike 1¹ punkti 2 alusel riigisaladuseks.

Korraldust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tähtaja jooksul, tingimustel ja korras. Halduskohtusse pöördumise õigus on isikul, kes leiab, et korraldus rikub tema õigusi või piirab tema vabadusi. Kaebus esitatakse halduskohtule seaduses sätestatud tähtaja jooksul alates päevast, mil isik sai korraldusest teada või pidi sellest teada saama. Kohus kontrollib kaebuse alusel korralduse õiguspärasust.

3. Korralduse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole Euroopa Liidu õigusaktidega seotud.

4. Korralduse mõju

Eelnõu avaldab riigi julgeolekule positiivset mõju. Eelnõuga täiendatakse selliste riigile oluliste objektide loetelu, millel tuleb objekti füüsilise turvalisuse tagamiseks rakendada olenevalt objekti kategooriast füüsilise kaitse meetmeid, mis on kehtestatud riigikaitseobjekti kaitse korraga. Riigikaitseobjekti kaitse korras sätestatud kohustuste rakendamisega suureneb eelnõuga korralduse lisadesse 2, 3, 5 ja 6 arvatud objektide turvalisus. Lisaks paraneb eelnõu jõustumisega riigi valmisolek reageerida ohuolukordadele riigile oluliste objektide turvalisuse tagamisel. Eelnõukohaste muudatuste jõustumisega suureneb ühtsetel alustel kaitstavate riigikaitseobjektide ring ja seega ka riigi julgeolek.

Ettevõtjatele kuuluvate objektide lisamine riigikaitseobjektide nimekirja suurendab nende toimepidevust ning tagab seeläbi nii avalikkusele kui ka riigiasutustele nende ülesannete täitmiseks vajalike kaupade ja teenuste kättesaadavuse.

Eelnõu koostamise ajal on vastava valdkonna eest vastutav ministeerium tutvustanud kavandatavaid muudatusi lisanduvate objektide valdajatele ja selgitanud, miks on vaja need objektid riigikaitseobjektideks määrata. Lisanduvate objektide loetelu on korrigeeritud objektide valdajatelt saadud tagasiside alusel.

5. Korralduse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud

Korralduse jõustumisega kaasnevad riigikaitseobjekti valdajatele riigikaitseobjekti kaitse korrast tulenevate kohustuste täitmisega seotud kulud. Kulud kaasnevad nii dokumentide (riskianalüüsi ja turvaplaani) koostamise kui ka kohustuslike ehituslike, tehniliste ja töökorralduslike meetmete rakendamisega.

Valitsusasutuste kasutuses olevate objektide puhul tuleb kuludega arvestada eelarve planeerimisel. Kulud on objektipõhised, sõltudes objekti kategooriast ja sellest, milliseid meetmeid on objektil juba varem rakendatud. Selleks et viia riigikaitseobjektiks määratud objekt riigikaitseobjekti kaitse korra nõuetega vastavusse, ei ole riigieelarvest lisavahendeid ette nähtud. Kulude katmiseks tuleb leida vahendid sisemiste ümberkorralduste arvelt.

Riigikaitseobjekti ehituslikke, tehnilisi ja töökorralduslikke meetmeid ohu ennetamiseks, tõkestamiseks ja selle realiseerumise tagajärgede leevendamiseks kirjeldatakse riigikaitseobjekti kaitse korra § 15 lõike 1 punkti 2 kohaselt riigikaitseobjekti turvaplaanis, mis kooskõlastatakse enne selle kinnitamist Kaitsepolitseiametiga. See tähendab, et alles turvaplaani koostamise järel nähtub, milliseid kulusid peab riigikaitseobjekti valdaja planeerima.

Riigikaitseobjekti kaitse korra alusel on Kaitsepolitseiameti ülesanne hinnata riigikaitseobjektidel rakendatavate meetmete vastavust objekti kategooriale ning nõustada A-, B-, C- ja F-kategooria objekti valdajat riskianalüüsi ning turvaplaani rakendamisel. Korralduse jõustumisega suureneb Kaitsepolitseiameti töökoormus ja sellega kaasnevad lisakulud kaetakse asutuse eelarvest.

6. Korralduse jõustumine

Korraldus jõustub selle teatavakstegemisel. Korraldus (välja arvatud riigisaladust sisaldavad lisad) avaldatakse Riigi Teatajas, arvestades Riigi Teataja seaduse § 3 lõike 1 punktis 5 ning § 4 lõike 1 punktides 2 ja 3 (avalik huvi) sätestatut.

7. Korralduse kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS¹ kaudu kooskõlastamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Rahandusministeeriumile ning arvamuse andmiseks Kaitsepolitseiametile ja Riigikantseleile. Justiits- ja Digiministeerium ning Riigikantselei kooskõlastasid eelnõu märkusteta. Kuna ülejäänud ministeeriumid eelnõu kohta märkusi ei esitanud, võib Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. aasta määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt lugeda, et nad on selle vaikimisi kooskõlastanud.

¹ EIS-i menetlus: <https://eelroud.valitsus.ee/main/mount/docList/62c9e42d-4bca-4d0d-b0a5-58854bfb8ad4>.